

1 MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

.8

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING	238
ALTERNATIV TILL PLANFÖRSLAGET	242
KONSEKVENSER	250
PÅVERKAN PÅ MILJÖKVALITETSMÅL	268
UPPFÖLJNING	272

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

I denna miljökonsekvensbeskrivning finns de formella delarna av miljöbedömningen dokumenterad. Översiktsplanens betydande miljöpåverkan och konsekvenser framgår här och under respektive utbyggnadsområde i detta dokument, *del 1 Mål, strategier och framtidsvisioner*.

Bokskog i närheten av Harphult.

MILJÖBEDÖMNING

Miljöbedömning av planer är en *process* med vissa moment som kommunerna ska genomföra när de upprättar eller ändrar planer som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Eftersom översiktsplaner hanterar lokalisering och exploatering för att styra mot en viss mark- och vattenanvändning antas dessa alltid kunna medföra en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11–18 och 22 §§ miljöbalken och ska därför miljöbedömas.

Syfte

Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen för att främja en hållbar utveckling. Miljöbedömningen ska ge stöd och underlag för en lämplig utformning av planen och göra det möjligt att väga miljökonsekvenser mot andra viktiga faktorer.

Process

Miljöbedömningen består av ett antal lagreglerade steg som bland annat omfattar avgränsning, samråd och dokumentation av miljöbedömningen i en miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Det första steget är att bedöma vilka intressen som planen kan komma att medföra en betydande miljöpåverkan för och därmed vilken omfattning och inriktning miljökonsekvensbeskrivningen bör få. Det här har länsstyrelsen och kommunen samråd om i ett tidigt skede.

Kravet i 6 kap. 14 § miljöbalken på att miljökonsekvensbeskrivningen tillsammans med planförslaget ska finnas tillgängligt tillgodoses genom samrådet och utställningen av översiktsplanen enligt PBL:s bestämmelser.

Metod

De miljöbedömningar som görs i MKB:n använder begreppen påverkan, effekt och konsekvens beroende på hur långtgående analys som har varit möjlig att göra för olika miljöaspekter. Det är inte möjligt att systematiskt använda begreppen för alla situationer. Även om strävan är att uttrycka värderingar i termen konsekvens, så är det inte alltid möjligt på grund av mycket komplexa effektsamband. Där det inte blir någon väsentlig påverkan har det inte heller bedömts nödvändigt med en konsekvensanalys.

Påverkan avser förändring av miljön genom exempelvis fysiskt intrång eller störningar genom buller och visuell förändring.

Effekt är en förändring i miljön som påverkan medför, som till exempel förlust av värdefulla naturmiljöer, buller eller luftföroreningar.

Konsekvens är en bedömning av de effekter som uppkommer, den verkan de uppkomna effekterna har på en viss företeelse, till exempel klimatet, människors hälsa eller biologisk mångfald.

Figur 1: Konsekvenser bedöms utifrån en sammanvägning av intressets värde och ingreppets/störningens omfattning. Bild: Tyréns.

Som underlag för att bedöma olika effekters betydelse används där det är möjligt underlag i form av t.ex. lagkrav, riktvärden, miljökvalitetsnormer (MKN), skyddade områden, värdebeskrivningar, miljökvalitetsmål, projektmål och bevarandeplaner.

Konsekvensernas storlek beskrivs enligt terminologin i figur 1. Konsekvenserna anges i en skala från ingen eller obetydlig konsekvens, små konsekvenser, måttliga konsekvenser till stora konsekvenser. Konsekvenserna kan vara såväl positiva som negativa, men om inget annat anges är det negativa konsekvenser. Skalan bygger på relationen mellan de befintliga värdena och omfattningen av den förväntade effekten (ingreppet eller störningens omfattning).

En liten till medelstor effekt som berör ett stort värde eller många människor kan alltså bedömas som en stor konsekvens. På motsvarande sätt kan en stor effekt på ett litet värde bedömas som en liten konsekvens. Positiva konsekvenser uppstår när värden förstärks och/eller nya värden tillförs.

För att uppnå god miljöhänsyn kan åtgärder bli aktuella.

Avgränsning

Geografisk avgränsning

Den geografiska avgränsningen motsvarar översiktsplanens område och de områden där miljöförhållandena kan påverkas betydligt till följd av utbyggnaden. Exempelvis kan påverkan på vatten sträcka sig utanför kommunens gränser. Området kan vara olika stort för olika typer av påverkan.

Tidsmässig avgränsning

Den tidsmässiga avgränsningen motsvarar översiktsplanens som sträcker sig till 2030.

Avgränsning i sak

Miljökonsekvensbeskrivningen ska beskriva direkta och indirekta effekter på hälsan och miljön. Detta innebär att vissa effekter som har liten betydelse kan behandlas översiktligt eller utelämnas.

Hörby kommun hade samrådsmöte om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad med Länsstyrelsen i Skåne den 25 april 2013 (avgränsningssamråd). Utifrån avgränsningen ligger miljökonsekvensbeskrivningens fokus på de planeringsfrågor som bedömts kunna innebära en betydande miljöpåverkan, det gäller dessa frågor:

- **Naturmiljö**

Vissa utbyggnadsområden berör värdefulla naturvårdsområden enligt kommunens naturvårdsplan, områden av riksintresse för naturvård, område upptaget i Naturvårdsprogram för Skåne län, mark som kan innehålla biotopskyddade objekt och viss parkmark i Hörby.

- **Kulturmiljö**

Vissa utbyggnadsområden berör riksintresse för kulturmiljövård, regionalt utpekade kulturmiljöområden (Hörby, Osbyholm, Ringsjöstrand) samt fornminnen.

- **Rekreation och friluftsliv**

Vissa utbyggnadsområden berör parkmark och möjlig närrekreationsmark inne i Hörby tätort.

- **Vatten**

Ett utbyggnadsområde berör vattenskyddsområden för vattentäkten i Hörby. Ringsjön har dålig status, och ökad mängd dagvatten och planförslaget påverkan på sjöar, vattendrag och grundvatten bör studeras.

- **Jordbruksmark**

Vissa utbyggnadsområden tar jordbruksmark i anspråk.

- **Utsläpp av växthusgaser**

Ökad befolkning och trafikallsträng från nya utbyggnadsområden bör studeras i relation till växthusgasutsläpp.

Under det inledande skedet diskuterades även ytterligare aspekter som sedan har avskrivits, då de inte bedöms innebära en betydande miljöpåverkan. Dessa var:

- **Risk med avseende på farligt gods**

Inom vissa föreslagna utbyggnadsområden har det bedömts möjligt att lokalisera bebyggelse inom riktlinjerna för riskhänsyn i samhällsplaneringen. Områdena ligger tillräckligt långt från övergripande vägnät och skyddsavståndet till nya verksamheter är 500 meter.

- **Risk med avseende på elektromagnetiska fält från kraftledning**

Vid utbyggnad i närheten av kraftledningar kommer de försiktighetsprinciper som Strålsäkerhetsmyndigheten tillsammans med Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket och Folkhälsomyndigheten rekommenderar att följas. En vanlig tillämpning av myndigheternas rekommendationer är att bostäder och lokaler där människor vistas varaktigt inte får ha högre magnetfältsnivåer än 0,4 mikrotelsla som långtidsmedelvärde. Frågan om preciserat säkerhetsavstånd och eventuella åtgärder etc. hanteras i detaljplaneskedet.

- **Buller**

Utbyggnaden har inte bedömts innebära så stor påverkan på bullernivåer, då trafikökningen i sammanhanget inte är så omfattande på det större vägnätet. Inom utbyggandsområdena finns förutsättningar att lokalisera bebyggelsen eller vidta åtgärder för att säkerställa att riktvärdena inte överskrids.

- **Luftkvalitet**

Enligt kommunens beräknade partikel- och kvävedioxidhalter har Hörby kommun stor marginal till miljökvalitetsnormerna och det finns inte någon fara för överskridanden. Trafik till utbyggnaderna ändrar inte det förhållandet.

- **Landskapsbild**

Det är främst i fråga om vindkraften och vid bebyggelseutveckling vid Ringsjön med omnejd som landskapsbilden har bedömts kunna påverkas av föreslagen utveckling mer än i obetydlig omfattning. Området vid Ringsjön ligger inom ett område med utpekat värde som landskapsbild och terrängform i länsstyrelsens naturvårdsprogram. Konsekvenserna för landskapsbilden hanteras i avsnittet Naturmiljöaspekten.

Avgränsning mot annan samhällsplanering

Kommunövergripande samhällsplanering av exempelvis Trafikverket hanteras inte i denna miljökonsekvensbeskrivning då sådana projekt har sin egen planeringsgång. Detta gäller exempelvis ombyggnad av E22 och riksväg 13.

ALTERNATIV TILL PLANFÖRSLAGET

NOLLALTERNATIV

Antagen utveckling

Nollalternativet innebär dels en utbyggnad enligt Översiktsplan 2005 som når fram till 2015, dels en mer spontan utbyggnad utifrån önskemål och behov som saknar en strategisk långsiktig planering för en hållbar samhällsutveckling. För vindkraftens utbyggnad gäller som nollalternativ den vindkraftspolicy som antogs av kommunfullmäktige 2009.

Nollalternativet innebär att utpekade bostadsområden i Översiktsplan 2005 och redan detaljplanlagda områden bebyggs i första hand. De utpekade områdena för bostäder ligger i östra ytterkanten av Hörby tätort samt i Ludvigsborg. Även förtätning och permanentning av fritidshusområden förutsätts. Sammanlagt bygger Översiktsplan 2005 på en förväntad tillväxt med 350 bostäder på tio år. I förhållande till Översiktsplan 2030 är områdena färre och något mer perifera i Hörby och något större och fler i Ludvigsborg. Inga utbyggnadsområden finns i Ringsjöstrand eller Osbyholm. Några av områdena i Översiktsplan 2005 överensstämmer med områden i Översiktsplan 2030, men är då oftast större.

I Översiktsplan 2005 anses yta för verksamheter (industrimark) täckas av Industriparken, men om mer kapacitet skulle behövas pekats ett område vid Stavröd ut, ungefär i samma läge som område V3 i Översiktsplan 2013. På ytterligare lång sikt pekats ett område väster om väg 13 och norr om Ringsjövägen ut. Utvecklingsområden för service saknas helt. I Översiktsplan 2005 ingår en utbyggnad av en förbifart sydost om Hörby (Sydostleden), för att avlasta Hörby centrum.

Endelofia betplats.

För vindkraften innebär nollalternativet att stora delar av Slättbygden är möjligt område för vindkraftsetablering. Området överensstämmer till stora delar med det område som föreslås i Översiktsplan 2030, och riktlinjerna överensstämmer också till stora delar. Skillnaderna består främst i att nollalternativet upptar ett något större område vid Tattarp samt vid Åkarp och Västra Vallåkra och ett något mindre område öster om Hörby.

Fram till 2030 kan följande samhällsförändringar förväntas ske om Översiktsplan 2030 inte genomförs, det vill säga i nollalternativet:

- En låg befolkningstillväxt, utifrån Översiktsplan 2005, som även efter 2015 ligger på ungefär samma nivå som i dag.
- Planerad utbyggnad sker, enligt Översiktsplan 2005, i den östra ytterkanten av Hörby tätort och i Ludvigsborg, vilket kan ge cirka 335 bostäder.
- Redan tidigare detaljplanlagda områden bebyggs samt omvandling av redan exploaterade kvarter sker i Hörby tätort, vilket kan ge cirka 300 bostäder.
- Ytterligare utbyggnad, som i dag saknar plan, sker utifrån önskemål och behov. Denna utbyggnad skulle kunna bli aktuell på markområden som är mindre lämpade ur ett långsiktigt samhällsplaneringsperspektiv.
- Sydostleden byggs som en förbifart öster om Hörby.
- Trafikverkets planering av trafikinfrastruktur förväntas bli genomförd även i nollalternativet.
- Verksamheter etableras i Industriparken och om behov föreligger finns även möjlighet till etablering vid Stavröd och norr om Ringsjövägen.
- Service lokaliseras utifrån förfrågningar.
- En eventuell utbyggnad av vindkraft sker på Slättbygden.

Förväntade miljökonsekvenser

Utbyggnadsnivån i *Översiktsplan 2005* är inte tillräcklig för att möta den väntade efterfrågan. Detta betyder att samhällsutvecklingen i ett nollalternativ i större utsträckning kommer att ske utan stöd från översiktsplanen, och kommunens möjlighet att styra samhällsbyggandet minskar. Möjligheten att bidra till bostadsförsörjningen i regionen minskar och det blir svårt att tillhandahålla olika efterfrågade boendelokaliseringar och boendetyper. Nuvarande översiktsplan har heller inte några ytor reserverade för kommunal service så denna typ av offentlig service skulle få sämre lokaliseringar, och markanvändningen i kommunen bedöms bli mindre effektiv. För vindkraften är skillnaden mellan nollalternativet och planförslaget mycket liten. Bedömningen är att både nollalternativet (Vindkraftspolicy 2009) och *Översiktsplan 2030* innebär positiva konsekvenser och för vissa värden inga eller små negativa konsekvenser.

Naturmiljö

Intrången i naturvärden med nollalternativet bedömas som måttligt negativa i Hörby, det gäller ett område med naturvärde som är utpekad i kommunens naturvårdsplan (område 29, Råby hällor, klass 3 – lägsta klassen). Utbyggnadsområdet finns även med i Översiktsplan 2030.

Sydostlänken som planeras öster om Hörby kommer att göra intrång i två av de områden med naturvärden som är utpekade i den kommunala naturvårdsplanen och i ett antal strandskyddade områden. Sträckningen innebär konflikter med naturvårdsintressen.

Ett förslaget utbyggnadsområde i Ludvigsborg gör intrång i ett riksintresse för naturvård (N 34 f Odlingslandskap på Linderödsåsen, delområde Fulltofta). Området ligger i kanten av riksintresset och består av jordbruks- och betesmark samt en återställd grustäkt. Utbyggnaden bedöms inte påverka riksintressets kärnvärden negativt och därmed inte medföra påtaglig skada för riksintresset. Utbyggnadsområdet finns även med i Översiktsplan 2030, men då något mindre till ytan.

Två av de föreslagna utbyggnadsområdena i Ludvigsborg ligger relativt nära Natura 2000-områdena Fulltofta (Habitatdirektivet), Fulltofta Ringsjön (Fågeldirektivet) och

Östra Fulltoftaområdet (Habitatdirektivet) samt naturreservat Fulltofta. Den nya bebyggelsen i Ludvigsborg bedöms inte påverka riksintressenas kärnvärden negativt och därmed inte medföra påtaglig skada för dem.

Etablering av vindkraftverk inom Slättbygden enligt Vindkraftspolicy 2009 bedöms få samma konsekvenser för naturmiljön som planförslaget. Konsekvenserna bedöms bli begränsade eftersom vindkraftsområdet inte innehåller några större identifierade naturvärden och eftersom mindre områden med naturvärden bör gå att undvika vid detaljlokalisering. Närmare påverkan på landskapet och naturmiljön måste bedömas i varje enskilt fall.

De negativa konsekvenserna för naturmiljön bedöms i nollalternativet sammantaget bli små.

Kulturmiljö

I nollalternativet sker intrång i kulturmiljövärden främst genom påverkan på identifierade och eventuella övriga fornlämningar, vilket bedöms kunna ge negativa konsekvenser. Viss påverkan bedöms även kunna ske i befintliga strukturer i landskapet.

Vid anläggning av vindkraft på slätten finns en risk att fysiskt skada kulturhistoriska element och/eller negativt påverka upplevelsen av kulturmiljön. I vindkraftspolicyn från 2009 finns riktlinjer för hänsyn vid byggnader med kulturhistoriska värden. Ett respektavstånd ska också hållas till byar och tätorter. Vindkraftsområdet enligt Vindkraftspolicy 2009 omfattar ett något större område än den här översiktsplanen, bland annat i området söder om Östra Sallerup och i området vid Åkarp och Västra Vallåkra. Detta innebär bland annat att vindkraftsområdet gör intrång i ett område med särskilt värdefull kulturmiljö, utpekad i länsstyrelsens kulturmiljöprogram (Östra Sallerup–Sniberup–Hörby rundradiostation). Vindkraftsetablering här kan få negativa konsekvenser, då området består av en landskapstyp som var karakteristisk för det inre av Skåne i äldre tid; ett skifteslandskap med småskaligare ägomönster och relativt små gårdar längs vägarna.

Om hänsyn tas till kulturhistoriska byggnader och upplevelsen av kulturmiljön, enligt kommunens riktlinjer, bedöms inga eller små negativa konsekvenser uppstå för kulturmiljön.

Sammantaget bedöms konsekvenserna för kulturmiljö i nollalternativet som små negativa.

Rekreation och friluftsliv

Nollalternativet bedöms leda till små negativa konsekvenser eftersom endast en liten del av ytor som används till rekreation och friluftsliv tas i anspråk. Vindkraftsetableringen i slättbygden ger inga negativa konsekvenser för rekreation och friluftsliv.

Påverkan på jordbruksmark

Nollalternativet tar cirka 30 hektar jordbruksmark i anspråk till bebyggelseexploatering (Översiktsplan 2030 använder cirka 70 hektar). Den jordbruksmark som tas i anspråk i nollalternativet finns dels i Hörby tätorts närhet (cirka 6 hektar) och i Ludvigsborg (cirka 25 hektar). Utöver detta påverkas även jordbruksmarken av nollalternativets utbyggnad av sydostlänken, d.v.s. jordbruksmark tas i anspråk för vägbygge samt vissa kvarvarande arealer riskerar av att fragmenteras. Det går inte heller att utesluta viss negativ påverkan på jordbruksmark till följd av intrång och fragmentering av vindkraft på slättbygden.

Konsekvenserna för jordbruksmarken bedöms som små negativa i nollalternativet.

Vattenmiljö

I nollalternativet kan en tillfredsställande vatten- och avloppshantering för planerad bebyggelse anordnas utan negativa konsekvenser, det gäller för redan planlagd bebyggelse i detaljplaner och i Översiktsplan 2005. För annan tillkommande bebyggelse beror eventuella effekter och konsekvenser på var en sådan utbyggnad kommer att bli aktuell. Lokalt kan belastningen på befintliga dagvattensystem öka på grund av ökade flöden. Vid etablering av vindkraft bedöms negativa konsekvenser kunna undvikas i största möjliga mån genom användandet av erforderligt underlag, så som information om grundläggningsförutsättningar och grundvatten och genom att hänsyn till vattentäkter tas.

Vattenkvaliteten i såväl ytvatten som grundvatten bedöms inte försämrats i nollalternativet, dock behövs fler insatser för att verkligen uppfylla miljökvalitetsnormerna.

Utsläpp av växthusgaser

Då befolkningsökningen inte antas bli lika stor och färre antal bostäder kommer byggas i nollalternativet kan klimatpåverkan från kommunen bli mindre än i planförslaget, främst på grund av en lägre trafikallsträng. Men nollalternativet innebär mindre bostadsutveckling i Hörby och mer i Ludvigsborg jämfört med Översiktsplan 2030, vilket kan innebära ett ökat bilberoende genom att bebyggelsen i Ludvigsborg är svårare att kollektivtrafikförsörja än vad bebyggelse i Hörby tätort är.

I ett långsiktigt perspektiv minskar också kommunens möjlighet att styra samhällsbyggandet i nollalternativet. Det blir svårare att bemöta och avsätta ytor för exempelvis företag som vill etablera sig. Till exempel kan mark i anslutning till tätorten tas i anspråk för verksamheter för att senare visa sig behövas för bostäder. Detta kan medföra att bostäder tvingas placeras längre bort från tätorten varpå trafik- och klimatbelastningen ökar.

ALTERNATIVA UTBYGGNADSMRÅDEN

En miljökonsekvensbeskrivning ska enligt miljöbalken identifiera, beskriva och bedöma rimliga alternativ med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd. Den geografiska räckvidden av en översiktsplan är lagstadgad så i det här fallet gäller det bara alternativa utformningar av planen.

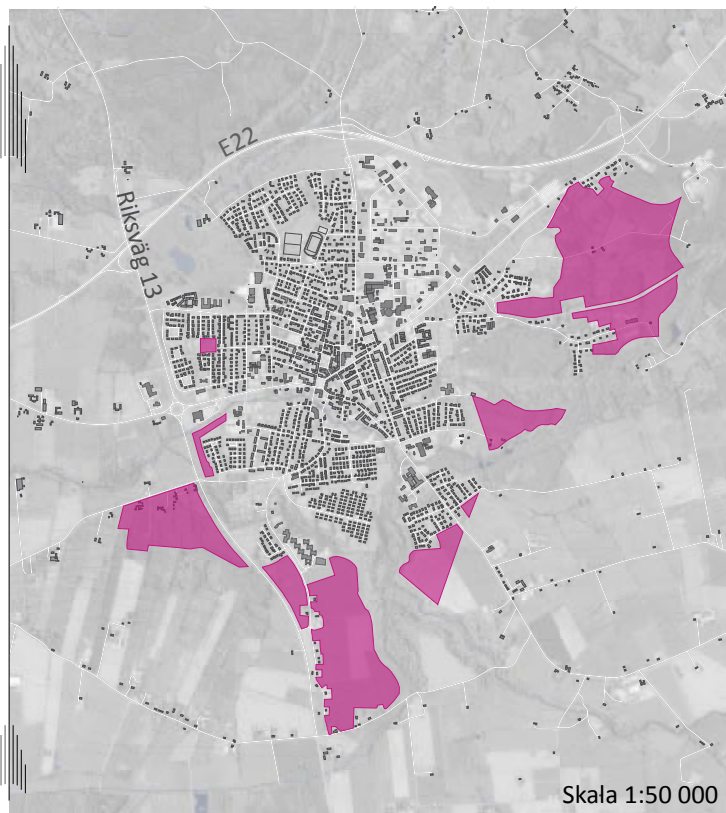
Att söka rimliga alternativ, utvärdera dem och att välja alternativ är en del av själva planarbetet. Under planarbetet har flera olika områden för utveckling av bostäder undersökts och under arbetets gång valts bort.

Hörby kommun vill placera nya utbyggnadsområden för bostäder nära centrum och kollektivtrafik, och i översiktsplanen visar det sig genom förtätning av nuvarande bebyggelsestruktur. Till centrum- och kollektivtrafiknära områden räknas områden med ett gångavstånd upp till 1 km och cykelavstånd upp till 3 km. Kommunen har vid val av utbyggnadsområden så långt som möjligt valt att undvika exploatering av jordbruksmark för att värna om markens framtida värde för kommande generationer. Kommunen ligger naturskönt och tätorterna är till stora delar omgivna av jordbruksmark, varför det är svårt att helt undvika att jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse.

Hörby tätort

Med kommunens ställningstagande om att i största möjliga mån undvika exploatering på jordbruksmark finns begränsade möjligheter för Hörby tätort att växa. I söder begränsas Hörby av jordbrukslandskapet där det även finns en större kraftledning som avgränsar tätorten från det omgivande landskapet. Norr om tätorten går väg E22 som tillsammans med ytterligare kraftledningar är en barriär mot landskapet och i öst gränsar tätorten till attraktiva naturområden.

I planarbetet har kommunen studerat alternativa utbyggnadsområden för bostadsbebyggelsen i Hörby, och tio områden har studerats lite mer ingående (se kartan över alternativa områden för Hörby tätort). De områden som har valts bort är i stor utsträckning sådana som har tagit mycket jordbruksmark i anspråk och gjort intrång i områden med höga naturvärden.

Karta: Alternativa områden i Hörby tätort

Alternativa utbyggnadsområden

Översiktsplanen föreslår utvecklingsområden för serviceverksamheter i Hörby tätort, som har lokaliserats utifrån samma kriterier som bostäderna. Vissa av serviceområdena är en utveckling av nuvarande verksamhet, varför mark i anslutning till servicefunktionen tagits i anspråk. Inga alternativa områden för servicefunktioner har lokaliserats.

Verksamhetsområdena är förlagda till mark i anslutning till Hörby tätort i områden där utbyggnad redan påbörjats och till markområden som redan används av annan verksamhet. De tre redovisade utbyggnadsområdena är planerade för verksamheter med olika inriktning som har olika behov. Alternativa utbyggnadsområden utöver de föreslagna har inte identifierats.

Ludvigsborg

Ludvigsborg utgör en mycket attraktiv ort som har begränsade förutsättningar att växa på grund av områdets stora natur- och kulturhistoriska värden. Utbyggnadsområdena i översiktsplanen motsvarar det bostadsförsörjningsbehov som väntas uppstå i Ludvigsborg inom planperioden.

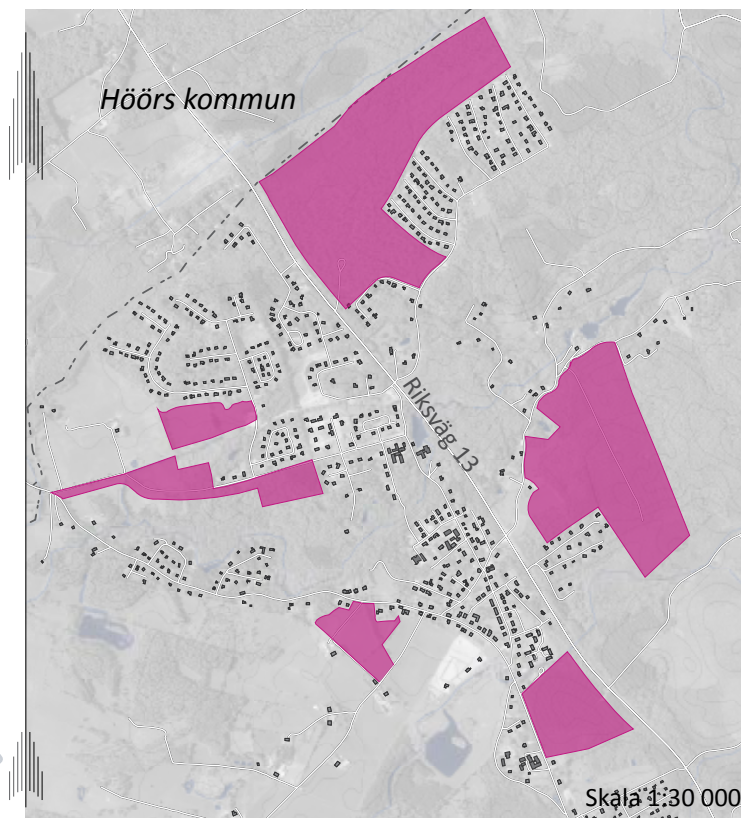
I planarbetet har alternativa utbyggnadsområden för bostadsbebyggelsen i Ludvigsborg studerats, sex av dem lite mer ingående (se karta över alternativa områden för Ludvigsborg). Två stora utbyggnadsområden i anslutning till Ludvigsborg har valts bort öster om riksväg 13, kommunen anser inte att det lämpligt att bygga ut i den riktningen eftersom vägen är en kraftig barriär genom Ludvigsborg. Även fyra områden väster om riksväg 13 har studerats och valts bort. Dessa ligger i anslutning till de utbyggnadsområden som föreslås i översiktsplanen, men har valts bort då områdenas arealer och dess skala inte anses vara lämplig för en ort av Ludvigsborgs storlek.

I Ludvigsborg har utbyggnadsområden för service lokaliserats till i huvudsak befintliga verksamheter och inom befintlig ortsturkur. Alternativa utbyggnadsområden för servicefunktioner utöver de föreslagna har inte identifierats.

Karta: Alternativa områden i Ludvigsborg

Alternativa utbyggnadsområden

Osbyholm

Osbyholm har stor potential för att växa och bli en attraktiv ort i Hörby kommun, men orten omges av brukad jordbruksmark vilket gör det svårt att hitta mark att bygga på.

I översiktsplanen finns två utbyggnadsområden i Osbyholm, ett litet i direkt anslutning till vägnätet och ett område för omvandling från verksamhet till bostäder. I närliggande Ringsjöstrand finns ytterligare ett föreslaget utbyggnadsområde i anslutning till Ringsjön.

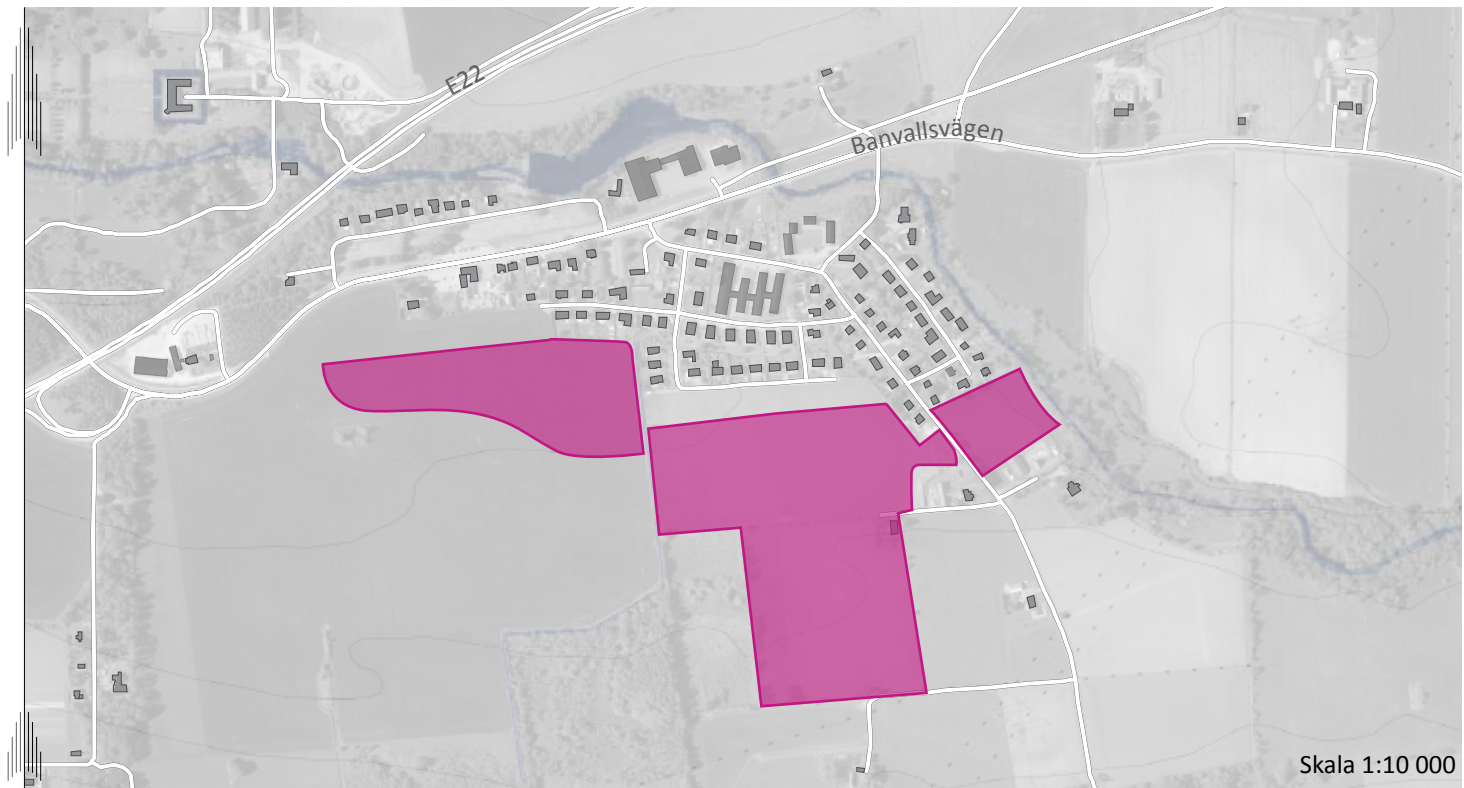
I planarbetet har alternativa utbyggnadsområden för bostadsbebyggelsen i Osbyholm och Ringsjöstrand, fyra av dem har studerats lite mer ingående (se karta över alternativa områden för Osbyholm). Alternativen har valts bort på grund av att de tog brukad jordbruksmark i anspråk. För området vid Ringsjön ansågs alltför stora värden gå förlorade med en så stort exploatering.

Karta: Alternativa områden i Osbyholm och längs Ringsjöstrand

Alternativa utbyggnadsområden

KONSEKVENSER

NATURMILJÖ

Nuläge

Hörby kommun ligger i övergångsområdet mellan slättbygd och skogsbygd. I de sydvästra delarna dominerar det öppna odlingslandskapet och i nordost höjer sig den cirka 180 meter höga Linderödsåsen med sina stora arealer skog. Topografin är högst varierande. Landskapet är ålderdomligt småbrutet och innehåller de flesta naturtyper som förekommer i Skånes inland.

Av kommunens yta är:

- 47 procent jordbruksmark
- 11 procent ängs- och hagmark
- 29 procent skog
- 4 procent tomtmark
- 9 procent övrig mark
- 3 procent sjöar och vattendrag

Den gröna strukturen och den biologiska mångfalden i tätorterna är koncentrerad till parker, trädgårdar, kyrkogårdar och andra grönytor. Hörby har lummiga gröna stråk längs med Hörbyån och dess biflöden.

Inom Hörby kommun finns fem riksintresseområden för naturvård, fördelade på åtta geografiska områden. Skyddad natur finns i form av sju Natura 2000-områden och nio naturreservat. Utöver detta finns generell och specifikt biotopskydd och ett naturminne och ett djur- och växtskyddsområde.

Längs stränder till sjöar och åar råder normalt strandskydd inom 100 meter från strandlinjen men på vissa ställen har strandskyddet utvidgats upp till 300 meter. Där strandskyddet är upphävt återinträder det om det blir aktuellt med detaljplaneläggning.

Allé mellan Lyby och Osbyholm.

Förutom riksintressen och formellt skyddade natur- och vattenområden finns även ett antal planer och program framtagna av kommunen, länsstyrelsen och regionen som tydliggör värden och är viktiga planeringsunderlag. Dessa är *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet*, *Naturvårdsprogram för Skåne län*, *Grönstruktur i Skåne* och *Naturvårdsplan för Hörby kommun*.

Men områden som inte är klassificerade eller utpekade naturområden saknar inte naturvärden, det är bara att de inte har dokumenterade värden inom en tillräckligt stor areal. Inom dessa "vardagsmiljöer" ska hänsyn tas till naturvårdens intressen i enlighet med de hänsynsregler som finns angivna i lagstiftningen i t.ex. plan- och bygglagen, miljöbalken, skogsvårdslagen och kulturminneslagen.

Planens påverkan och konsekvenser

Exploatering ska enligt översiktsplanens föreslagna riktlinjer i första hand ske i anslutning till befintliga bebyggelseområden, men ny bebyggelse kommer oundvikligen att ta naturmark i anspråk.

Naturnära boende på naturmark finns framför allt öster om Hörby tätort och i Ludvigsborg. I Osbyholm och Ringsjöstrand planeras boende mer lantligt och i sjönära läge, och marken som tas i anspråk är i större utsträckning jordbruksmark utan så stora naturvärden men med relativt stora värden för landskapsbilden och bevarandet av odlingslandskapet.

Närheten till naturen ger boendemiljöerna stora attraktiva och miljömässiga värden. I planen framgår att kommunen vill ta tillvara landskapet och i största möjliga mån integrera naturen i bebyggelsen. Kommunen har också som ambition att utveckla nya och befintliga grönstråk inom tätorterna och mellan tätorter och den tätortsnära naturen, det harmonierar med regionens planer att bevara och utveckla regionalt viktiga grönområden och stråk.

Kommunen ser mycket positivt på en utveckling i hela kommunen, utöver de utbyggnadsområden som lagts ut i Ludvigsborg och Osbyholm. Men inflyttningen förväntas bli liten. Både bebyggelsen och verksamheterna ska anpassas

till de lokala förutsättningarna och placeras i anslutning till nuvarande bebyggelse och anpassas till terrängförhållandena för att undvika onödiga markingrepp. Det är stor restriktivitet för ny bebyggelse inom riksintressen.

Riksintresse och skyddad natur

Fyra av utbyggnadsområdena påverkar ett av kommunens större riksintresseområden för naturvård, *N34f Odlingslandskap på Linderödsåsen, delområde Fulltofta*. Förutsättningar för bevarande av riksintresset är bland annat fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Riksintressets värden omfattar främst odlingslandskapet kring Fulltofta och Håggenäs där hagmarker med gamla ekar och stengärdesgårdar vittnar om äldre kulturlandskap. Det är två utbyggnadsområden för bostäder i Osbyholm-Ringsjöstrand, ett i Ludvigsborg och ett för service i Ludvigsborg som gör intrång i riksintresset. Men exploateringen bedöms inte innebära påtaglig skada för riksintresset eftersom kärnvärdena inom detta område inte berörs.

Inget av kommunens föreslagna utbyggnadsområden ligger inom Natura 2000-områden. Däremot ligger ett utbyggnadsområde för bostäder och ett för service i Ludvigsborg i närheten av de tre Natura 2000-områdena Fulltofta, Fulltofta-Ringsjön och Östra Fulltofta. De tre Natura 2000-områdena angränsar till varandra. De största riskerna för samtliga områdenas naturtyper och Natura 2000-arter är bland annat:

- utdikning
- granplantering och produktionsinriktat skogsbruk
- totalavverkning av träd
- igenväxning så att de gamla grova ekarna skuggas och dör
- gödsling av de före detta åkermarkerna
- spridning av ogräsmedel i kantzonen runt åkrarna som kan hota de rödlistade arter som finns där

Natura 2000-området Fulltofta Ringsjön kan också störas av friluftsliv och lösspringande hundar under fåglarnas häckningsperiod i april–augusti. Men den nya bebyggelsen i Ludvigsborg bedöms inte utgöra risker för områdenas naturtyper och Natura 2000-arter. Sammantaget bedöms

påverkan som liten och utan betydande konsekvenser för Natura 2000-områdena.

I Ludvigsborg överensstämmer avgränsningen av Fulltofta naturreservat med de Natura 2000-områden som finns där. Detta innebär att de två utbyggnadsområdena som ligger nära Natura 2000-områdena också ligger nära Fulltofta naturreservat. Påverkan från tillkommande bebyggelse bedöms inte påverka naturreservatet negativt.

Generellt biotopskydd gäller för alléer, trädrader, källor med omgivande våtmark i jordbruksmark, odlingsrösen i jordbruksmark, pilevallar, småvatten och våtmarker i jordbruksmark, stenmurar i jordbruksmark och åkerholmar. Med jordbruksmark menas här mark som används som åker, äng eller betesmark. Flera av de föreslagna utvecklingsområdena tar jordbruksmark i anspråk som kan tänkas innehålla denna typ av objekt, men kommunen har som ambition att integrera de biotopskyddade objekten i bebyggelsen så att de i möjligaste mån kan bevaras. Om detta är möjligt bedöms förslaget innebära små negativa konsekvenser.

Strandskydd

Strandskyddet ska slå vakt om allmänhetens tillgång till stränderna och värna det växt- och djurliv som är beroende av vattenmiljöer. Dispens från strandskydd får endast lämnas om det finns särskilda skäl.

Tre föreslagna utbyggnadsområden för bostäder samt en föreslagen genomfartsgata intill ett av de planerade verksamhetsområdena i Hörby gör intrång i strandskyddsområde. Dessutom kan strandskyddet vara upphävt idag men återinträder vid detaljplanläggning varmed dispens från strandskydd behöver sökas.

Planer och program

Naturvårdsprogram för Skåne pekar ut värdefulla områden för biologin, geologin, odlingslandskapet och friluftslivet. I programmet finns också områden där landskapsbilden har en särskilt värdefull helhetskaraktär (terrängform). Utbyggnadsområdena ligger inte inom de utpekade områdena med naturvärden, men fyra utbyggnadsområden

berör ett stort område med värdefull landskapsbild öster och söder om Ringsjön. Det gäller samtliga tre föreslagna utbyggnadsområden för bostäder i Osbyholm-Ringsjöstrand samt ett verksamhetsområde i Hörby. För de områden som inte redan används eller ligger inne i tätorten (gäller tre områden) bedöms utbyggnaden innebära små negativa konsekvenser.

I Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet presenteras de, i ett nationellt perspektiv, mest bevaransvärda ängs- och hagmarkerna och värdefulla helhetsmiljöerna i odlingslandskapet. Även kulturmiljöaspekter är invägda. Planen ligger till grund för olika säkerställandeåtgärder. Odlingslandskapet ska brukas så att biologiska och kulturhistoriska värden som visar på en lång, traditionsenlig skötsel av åkrar, ängar och betesmarker i landet bibehålls eller ökar. I Skåne koncentreras de utvalda områdena generellt sett till kusterna, ådalar, mellanbygd och några godsmiljöer. Två föreslagna utbyggnadsområden för bostäder i Osbyholm och ett i Ringsjöstrand samt ett område för verksamheter i Hörby ligger inom de geografiska områden som har pekats ut i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Utbyggnaderna har, för de områden som består av någon slags odlingslandskap, bedömts innebära små negativa konsekvenser.

Sju av de föreslagna utbyggnadsområdena i Hörby gör intrång i områden med naturvärde (oftast klass 3) som är utpekade i kommunens naturvårdsplan. Det gäller fyra utbyggnadsområden för bostäder, en genomfartsgata intill ett av de planerade verksamhetsområdena och två områden för service. För de flesta av dessa har det bedömts att det uppstår inga eller små negativa konsekvenser eftersom områdena redan används och inte innehåller de naturvärden som programmet ska bevara. För naturvårdsplanens område 29, Råby hållor, har utbyggnaden av ett bostadsområde (H11) bedömts som måttligt negativ, då ett skogsparti med gläntor i en sluttning mot ån tas i anspråk.

Vindkraft

Effekten av etablering av vindkraftverk inom Slättbyggen kommer att bidra med nya siluetter både från långt och nära avstånd. Översiktsplanen innehåller vissa övergripande

rekommendationer för placering av vindkraftverken för att begränsa störningar i landskapsbilden (i grupper och med visst avstånd mellan grupperna). Detta bedöms som positivt. Ur ett brett naturmiljöperspektiv kan utbyggnad av vindkraft sägas vara positiv för naturmiljöer och den biologiska mångfalden, eftersom den bidrar till att öka andelen förnybar energi och på så vis minskad förurning, övergödning och växthuseffekt. Men lokalt kan vindkraft dock hota vissa naturvärden och påverkan på landskapet och naturmiljön måste bedömas i varje enskilt fall. Konsekvenserna för naturmiljön bör bli begränsade precis som i nollalternativet, eftersom vindkraftsområdet inte innehåller några större identifierade naturvärden och eftersom mindre områden med naturvärden bör gå att undvika vid detaljlokalisering.

Slutsats

Sammantaget bedöms planen, så som nollalternativet, ge små negativa konsekvenser för naturmiljön i stort. Påverkan sker

till största del på naturområden utan högre naturvärden och påverkan på ekosystem och biologisk mångfald bedöms som små.

Förslag på åtgärder

Vid utveckling av område H9 är det viktigt att beakta det lokala behovet av utveckling av ett sammanhängande stråk mellan naturreservatet Råby Hällor och det ekologiska stråket som passerar Hörby utmed Hörbyån. Stråket utmed Hörbyån har identifierats som ett möjligt utvecklingsstråk för grönstrukturen av Region Skåne i rapporten Grönstruktur i Skåne- Strategier för en utvecklad grön struktur. Dessutom pekas stråket ut i översiktsplanen som stråk som behöver förstärkas. Detta innebär att det finns början till samband i form av spridda områden och viktiga kopplingar mellan områden som kan utvecklas. Stråket går från Ringsjön till Linderödsåsens västra sluttning och möjligheter finns att utveckla ett stråk längs vattendrag som passerar Hörby.

Tätortsnära naturområde.

KULTURMILJÖ

Nuläge

Området runt Ringsjöarna har genom sitt läge mellan de sydvästskånska slättbygderna och Kristianstadsslätten i den nordvästra delen av kommunen varit en central bygd i Skånes inland under såväl förhistorisk som historisk tid.

De utpekade kulturmiljövärdena i kommunen är främst kopplade till de centrala delarna av Hörby tätort, Fulltofta och Osbyholm samt Östra Sallerup.

Inom Hörby kommun finns två utpekade områden av riksintresse för kulturmiljövård, M:K 67 Fulltofta – Osbyholm – Nunnäs samt M:K 72 Östra Sallerup.

I kommunen finns även en hel del identifierade fornlämningar, de är skyddade genom lagen om kulturminnen. Lagskyddet gäller även för markområdet runt lämningen, och områdets storlek beror på fornlämningens betydelse och karaktär. Enligt lagen är det förbjudet att förändra, ta bort, skada eller täcka över en fornlämning men utifrån arkeologiska utredningar som måste genomföras inför exploatering, fattar Länsstyrelsen beslut om eventuell utgrävning eller eventuellt tillstånd till ingrepp i fornlämningen.

Förutom riksintressen och formellt skyddade fornminnen finns även planer och program framtagna av länsstyrelsen och kommunen som tydliggör värden och är viktiga planeringsunderlag. Dessa är *Kulturmiljöprogram för Skåne län* och *Bevarandeplan för Hörby tätort*. Kommunen har inget kommunalt kulturmiljöprogram.

Även icke klassificerade eller utpekade områden kan mycket väl ha höga kulturhistoriska värden. Kulturhistoriska värden finns också i många av de områden som är skyddade som värdefulla naturmiljöer, eller utpekade som sådan i planer och program. Dessa områden har ofta ett kulturmiljövärde, intimt förknippat med människans användning av landskapet och berör odlingskontinuitet, stengårdsgårdar, alléer och skiften m.m.

Planens påverkan och konsekvenser

Kulturmiljön är utpekad som ett av kommunens allmänna intressen och den ska ha företräde i frågor om exploatering och byggande.

Utbyggnadsområdena berör ett riksintresseområde och två områden utpekade i länsstyrelsens kulturmiljöprogram samt ett antal kända fornlämningar. Inga utbyggnadsområden berör fastigheter utpekade i kommunens bevarandeplan, däremot sker bebyggelse i närheten av dessa och hänsyn bör visas.

Förutom bebyggelsen i de nya områdena tillkommer viss bebyggelse på landsbygden. Enligt riktlinjer i översiktsplanen ska denna anpassas efter de lokala förutsättningarna och byarnas unika karaktär. Byggnader bör placeras så att de får stöd i landskapet och inte medför negativ påverkan på omgivningens siluett. Hänsyn ska också tas till historiska strukturer såsom t.ex. gränser i landskapet, vägdragningar, vattendrag och ägoindelningar och bebyggelse anpassas i skala, fasadutformning, materialval och färgsättning.

Riksintressen

Ett av utbyggnadsområdena för verksamheter i Hörby (V2) påverkar ett av kommunens större riksintresseområden för kulturmiljövård, M:K 67 Fulltofta – Osbyholm – Nunnäs. Riksintressets värden omfattar främst det kuperade slotts- och odlingslandskapet med förhistorisk kontinuitet och omfattande allé- och vägsystem och hägnadssystem kring godsen Fulltofta och Osbyholm vars stordrift präglar landskapets utveckling samt ett påtagligt inslag av småskaligt och spritt bebyggelsemönster.

Ingen påtaglig skada för riksintresset bedöms dock uppstå till följd av utbyggnaden då den mark som tas i anspråk redan är exploaterad och ianspråktagen för verksamhet och sedan tidigare detaljplanlagd.

Fornlämningar

Cirka 15 av utbyggnadsområdena för bostäder, verksamheter och service påverkar identifierade fornlämningar. Negativa konsekvenser bedöms kunna uppstå om fornlämningar tas bort i samband med utbyggnaden, dessutom kan exploateringar påverka tidigare okända fornlämningar vilket också bedöms kunna medföra negativa konsekvenser.

Planer och program

Kulturmiljöprogram Skåne

Kulturmiljöprogram Skåne pekar ut sju särskilt värdefulla kulturmiljöer och ett kulturmiljöstråk. Översiktsplanens utbyggnadsområden gör intrång i två av dessa. Det gäller området *Hörby* med kulturmiljövärde samt området *Nunnäs – Fulltofta – Osbyholm – Lyby*.

Samtliga utbyggnadsområden inom Hörby tätort gör intrång i område *Hörby* med värden som visar på en tidig tätortsutveckling där expansionen inleds redan på 1600-talet. Det är främst utbyggnadsområdena i centrala Hörby som berör stadsplanemönster, byggnader och torgbildningar

som är förknippade med det tidiga expansionsskedet och som är en del av motivet för bevarandet. Genom att anpassa bebyggelsens utformning och placering till befintligt stadsplanemönster och till anslutande bebyggelse kan negativa konsekvenser undvikas. Väl anpassade i utformning och placering kan dessa även medföra positiva konsekvenser för kulturmiljön.

Samtliga utbyggnadsområden i Osbyholm-Ringsjöstrand gör intrång i området *Nunnäs – Fulltofta – Osbyholm – Lyby*. Enligt kulturmiljöprogrammet kan området bl.a. uppvisa en kontinuerlig utveckling av kulturlandskapet från förhistorisk tid över medeltid till nutid. Godsanläggningarnas odlings- och bebyggelsemönster har till stora delar gett kulturlandskapet dess prägel. Viktiga inslag i miljön är dessutom de många stengärdesgårdarna och de mindre vägarna med bibehållen sträckning. Särskilt södra delen av området är präglad av 1800- och 1900-talens omvandlingar, som jordbruksskiftena, befolkningsökning, järnväg och nya vägdragningar. Vägnetet inom området präglas av det grundläggande mönster som anlades under 1800-talet. Vägarna fungerar därför som en

Kulturmiljö vid Södra Rörum.

sammanhållande länk mellan de kulturhistoriskt värdefulla miljöer som finns bevarade från den här perioden, vare sig det gäller godsmiljöer, plattgårdar, bygghäls, småskalig industri eller jordbruksegenhet. Påverkan från den nya bebyggelsen i Osbyholm bedöms innebära små negativa konsekvenser eftersom utbyggnaden är begränsad eller ligger på redan utnyttjat område och bedöms inte försva läsbarheten av kulturlandskapets framväxt eller förändra ortens struktur påtagligt. Utbyggnaden i Ringsjöstrand bedöms emellertid medföra måttliga konsekvenser till följd av att del av befintligt bebyggelsemönster försvinner.

Bevarandeprogram Hörby

Bevarandeprogram för Hörby tätorts 20 mest centrala kvarter togs fram 1992 utifrån en kulturhistorisk inventering genomförd i början på 1980-talet, men planen antogs aldrig. Bevarandepilen klassificerar varje fastighet och är tänkt att fungera som planeringsunderlag samt ge råd till berörda fastighetsägare. Ingen av utbyggnadsområdena gör intrång i fastigheter utpekade i bevarandeprogrammet, däremot föreslås vissa förtätningar i närheten/anslutning och hänsyn kan behöva tas.

Vindkraft

Vid anläggning av vindkraft finns en risk att fysiskt skada kulturhistoriska element och/eller negativt påverka upplevelsen av kulturmiljön. Inom föreslaget vindkraftsområde finns kulturhistoriska element, till vilka hänsyn måste tas vid en vindkraftsetablering, t.ex. fornminnen och jordbrukets kulturlämningar. I översiktsplanen finns riktlinjer med hänsyn som ska visas fornlämningar och byggnader med kulturhistoriska värden. Ett respektavstånd ska också hållas till byar och tätorter. Med hänsyn tagen till kulturhistoriska element och upplevelsen av kulturmiljön enligt kommunens riktlinjer bedöms inga negativa konsekvenser uppstå för kulturmiljön.

Slutsats

Sammantaget bedöms planen, med de föreslagna åtgärderna, ge små till måttliga negativa konsekvenser för kulturmiljön i stort. Därmed bedöms planens negativa konsekvenser för kulturmiljön något större än i nollalternativet. Påverkan sker

till största del längs Ringsjöstrand (delområde O3) och genom påverkan på fornlämningar i ett antal utbyggnadsområden. Kulturmiljövärden i Hörby tätorts centrala delar bedöms kunna avhjälpas genom hänsyn och anpassning till befintligt stadsplanemönster. Viss påverkan bedöms kunna ske i befintliga strukturer i landskapet.

Förslag på åtgärder

Inför exploateringar måste arkeologiska utredningar utföras för att klargöra fornlämningsituationen och statusen på enskilda fornlämningar. Vissa fornlämningar med högt värde kan även komma att bevaras genom skyddsföreskrifter i kommande detalplaner.

REKREATION OCH FRILUFTSLIV

Nuläge

Naturen och landskapet i kommunen är värdefull för rekreation och det rörliga friluftslivet i regionen. Kommunen har stor tillgång på grönområden och stråk med stora rekreati- och naturvärden, exempelvis Fulltofta strövområde. Även två av skåneledens huvudstråk passerar genom kommunen. I Hörby tätort är den gröna strukturen koncentrerad till parker, trädgårdar, kyrkogårdar och andra gröna ytor.

Hörby kommun har med Skånska mått mätt en stor andel allemansrättslig mark, 50–60 procent av den totala markarealen. Men på grund av barriärer som t.ex. vägar, åkermark, djurhållning och vattendrag är inte all allemansrättslig mark tillgänglig eller nåbar. För att öka tillgängligheten är det därför viktigt att ställa i ordning strövområden med angränsningsplatser för bil, buss och cykel.

Planens påverkan och konsekvenser

I översiktsplanen finns flera riktlinjer och visioner som direkt eller indirekt är kopplade till rekreation och friluftsliv. I översiktsplanen finns visionen att Hörby drar till sig besökande och boende som söker natursköna upplevelser och att kommunen erbjuder en härlig miljö. Närheten till naturen beskrivs även som en av kommunens viktiga framgångsfaktorer. Rekreation och friluftsliv kan också anses

vara en del av *hållbar utveckling*, vilket är ett återkommande begrepp i planen. Kommunen ställer sig även bakom det nationella folkhälsomålet *Fysisk aktivitet* och de nationella friluftspolitiska målen.

Områden för friluftsliv ses som ett kommunalt allmänt intresse och ska enligt planen tillmätas stor betydelse vid exploateringsföretag. I planen beskrivs även att kompenserande åtgärder i många fall kan vidtas vid exploatering inom intresseområden. De rekreationsområden som finns i kommunen har stor betydelse även regionalt och kommunen är positiv till att peka ut område kring Fulltofta naturcentrum som riksintresse för friluftslivet. Kommunen har också pekat ut stora delar av Mellanbygden som bullerfritt område med stor betydelse för friluftslivet.

Konsekvenserna av planen när det gäller bostäder centralt och i anslutning till Hörbys tätort varierar men bedöms generellt som små negativa. Ofta handlar det om en mindre gräsyta eller skogsparti som tas i anspråk i området och därmed påverkar den lokala möjligheten till rekreation något. När det gäller serviceområdena bedöms konsekvenserna generellt som positiva då exploateringen ofta innebär anläggning eller utvidgning av idrottsverksamhet. I Osbyholm ger ett av de planerade områdena bättre tillgänglighet till ån, en positiv konsekvens för rekreation i området. I Ludvigsborg innebär några av de planerade områdena att viss naturmark tas i anspråk och därmed kan påverka närrekreation i området. Samtidigt skapas möjlighet för idrottsanläggningar i några av områdena vilket får positiva konsekvenser.

Vindkraft

Vindkraft utgör i sig inget hinder för rekreation och friluftsliv, men kan utgöra visuell påverka och ljudpåverkan som kan upplevas störande för det rörliga friluftslivet och rekreation i ostört landskap.

Vindkraftsområdet är inget utpräglat område för rekreation och friluftsliv och innehåller inga dokumenterade värden för det. Inga negativa konsekvenser bedöms uppstå för rekreation- och friluftsliv av vindkraftsetablering i slättbygden.

Slutsats

Översiktsplanen, så som nollalternativet, bedöms sammantaget ge små negativa konsekvenser för rekreation och friluftsliv.

Förslag på åtgärder

När gröna områden som idag har potential att användas för rekreation och friluftsliv tas i anspråk vid exploateringen är det viktigt att i de nya områdena planera för och prioritera att skapa nya gröna ytor för rekreation för allmänheten. Man kan också öka värdena och attraktiviteten för de återstående delarna av gröna ytor.

Utlopp mot Ringsjön.

JORDBRUKSMARK

Nuläge

Hörby kommun har en yta på 433 km² varav 97 procent är landyta. Av marken är 47 procent jordbruksmark, 11 procent av ängs- och hagmark, 29 procent av skog, 4 procent av tomtmark och 9 procent av övrig mark.

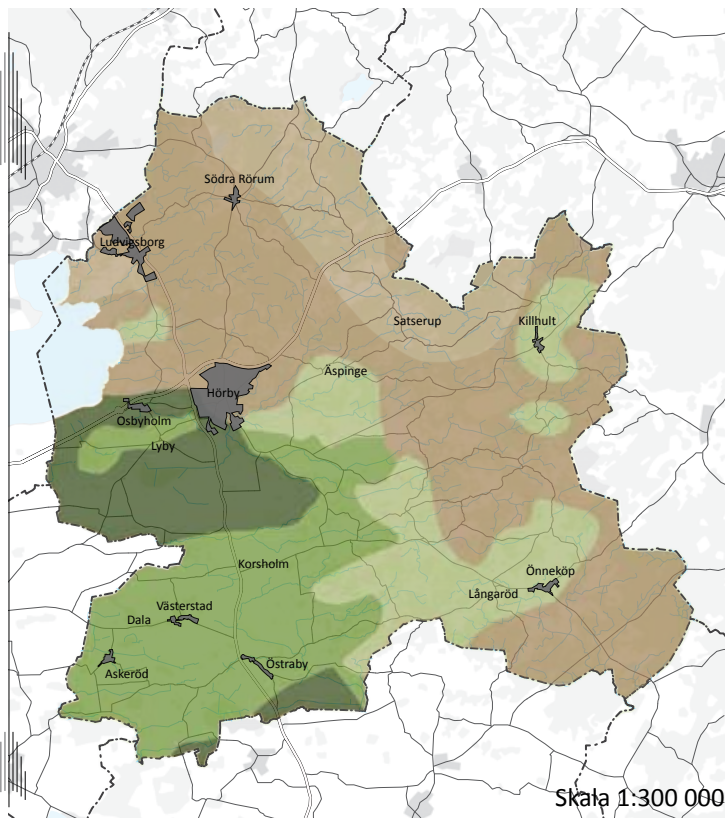
Hörby kommun består av tre olika typer av regioner; skogsbygden, mellanbygden och slättbygden. Den största delen består av mellanbygd som har ett varierat landskap med många små skiften och rikligt med ängs- och hagmarker. Slättbygden som främst finns i de sydvästra delarna är till stor del av öppen och sammanhängande jordbruksmark. En del av kommunens norra och östra delar består av skogsbygd. Här är landskapet bevuxet av framför allt av barrskog.

Det moderna odlingslandskapet är den största delen av Hörby kommun eftersom den bördiga och kritrika moränen gör marken lämpad för odling. Detta gäller speciellt för områden i sydväst och söder. Enligt den jordbruks- och skogsmarksklassificering som gjordes under 1970-talet delades den svenska jordbruksmarken in i en tiogradig skala där klass 10 är högsta klass. I Hörby kommun klassas den bästa jordbruksmarken till 7.

Planens påverkan och konsekvenser

Även om översiktsplanen föreslår ny bebyggelse genom förtätning i Hörby och expansion i angränsning till tätorterna Hörby, Osbyholm och Ludvigsborg tas en del jordbruksmark i anspråk till bebyggelsen. Detta innebär att värdefull åkermark exploateras och andelen odlingsbar mark i kommunen minskar. När jordbruksmark tas i anspråk för byggnation minskar produktionsvinsten för jordbrukaren, dels genom faktisk markförlust, dels genom att arbetet blir mindre effektivt när åkrarna blir uppdelade. Jordbruksmark är en ändlig resurs och det är viktigt att hushålla med den, men kommunen har bedömt samhällsnyttan är större av att exploatera den föreslagna marken än att bevara den.

Utpekade utbyggnadsområden på jordbruksmark i tätorternas kantzoner upptar cirka 70 hektar. Till jordbruksmark har då räknats åker- och betesmark. Detta innebär att cirka 0,4 procent av kommunens totala jordbruksmark bebyggs under planperioden fram till 2030. Konsekvenserna bedöms som små till måttliga negativa, då begränsad areal tas i anspråk i anslutning till tätorterna men som dock innebär ianspråktagande av den ändliga resursen och viss fragmentering av jordbruksmarken.

Karta: Klassificering av jordbruksmark

- Klass 7
- Klass 6
- Klass 5
- Klass 4
- Klass 3

Kommunens motiv till att, utöver förtätningsprojekten, föreslå utbyggnad på jordbruksmark är att marken inom tätorterna inte räcker till för att möta planerad befolkningstillväxt. Komplettering i Osbyholm och Ludvigsborg skapar också förutsättningar för ett ökat underlag till service och kollektivtrafik och möjligheterna till en levande landsbygd ökar, vilket i sig kan gynna jordbruksföretagen. Många av de föreslagna områdena är även viktiga för att kunna erbjuda varierade boendeformer och ett efterfrågat naturnära boende.

Översiktsplanen fokuserar bebyggelseutvecklingen till de utpekade orterna Hörby, Osbyholm-Ringsjöstrand och Ludvigsborg. Utöver detta kommer utbyggnaden att vara begränsad. Detta ger ett bevarande av odlingslandskapet som därmed inte riskeras att splittras av stora nya utbyggnader. Översiktsplanen anger att mark i huvudsak ska exploateras i redan bebyggda områden och endast i undantagsfall exploateras på jordbruksmark. Av de riktlinjer som ges för ny bostads- och verksamhetsutveckling på landsbygden framgår att ny bebyggelse ska ta stor hänsyn till befintlig jordbruksverksamhet och att det speciellt i slättbygden är jordbrukets villkor och intressen som bör sättas främst. Inga negativa konsekvenser bedöms uppkomma för jordbruksmarken av eventuell enstaka bebyggelse på landsbygden.

Föreslaget vindkraftsområde består till stora delar av jordbruksmark. Därmed går det inte att utesluta viss negativ påverkan på jordbruksmark genom intrång och fragmentering.

Slutsats

Sammantaget bedöms planen ge små till måttliga negativa konsekvenser för jordbruksmarken, då exploateringen tar åker- och betesmark i anspråk men gör det huvudsakligen i anslutning till orterna (Hörby, Osbyholm-Ringsjöstrand och Ludvigsborg). Andelen av kommunens jordbruksmark som tas i anspråk är inte så stor i förhållande till kommunens hela andel jordbruksmark och tidhorisonten för översiktsplanen, men innebär emellertid minskning av den ändliga resursen som jordbruksmarken utgör. Konsekvenserna till följd av översiktsplanen bedöms som något större än i nollalternativet.

Förslag på åtgärder

Vid exakt avgränsning av områdena ska eftersträvas att minimera fragmenteringen av brukningsenheter och undvika att skapa svårbrukade restytor.

VATTEN

Nuläge

Vattenförsörjning

I Hörby kommun finns sex kommunala grundvattentäkter som förser kommuninvånarna med dricksvatten. Dessa finns i Hörby tätort, Södra Rörum, Svensköp, Önnköping, Oderup och Gummastorp (Askeröd). I Hörby kommun är cirka 65 procent av invånarna anslutna till det kommunala vattennätet. Kommunen arbetar med ny VA-plan och i samband med detta ses vattentäkternas vattenskyddsområden och föreskrifter över.

Hörby vattenverk förser Hörby tätort, Lyby, Osbyholm, Ludvigsborg, Äspinge och Satsrup med dricksvatten. Vattendomen medger ett uttag om 1 000 000 m³ per år medan det möjliga vattenuttaget uppskattas till cirka 1 500 000 m³. I dag uppgår uttaget till cirka 700 000 m³ per år och reservvattentäkt saknas.

Grundvattenförekomsten i Hörby har i dag god kemisk och kvantitativ status. Enligt miljökvalitetsnormerna ska god kemisk och kvantitativ status uppnås till senast år 2015. Men förekomsten ligger i riskzonen för att den kemiska statusen försämrats och att god status därför inte kommer att uppnås till 2015 som miljökvalitetsnormen säger. Enligt Vatteninformationssystem Sverige (Viss) behövs mer data för att säkerställa status och bedöma risker.

Spillvatten

I Hörby kommun finns sex kommunala reningsverk som tar hand om avloppsvatten. Dessa finns i Hörby (Lybyverket), Askeröd, Södra Rörum, Killhult, Önnköping och Östraby.

Cirka 65 procent av invånarna i Hörby kommun är anslutna till de kommunala reningsverken och det finns ungefär 3 000 enskilda avloppsanläggningar. De enskilda avloppen släpper ut

mycket näringsämnen till åar och sjöar, framför allt kväve och fosfor. Näringsämnena bidrar bland annat till övergödning, algblooming, igenväxning och syrebrist i vattnet.

Dagvatten

I Hörby kommun ansvarar kommunen för dagvattenledningar i den största delen av Hörby tätort och delar av Askeröd, Osbyholm, Ludvigsborg, Önnköping och Östraby.

Avrinningsområden och vattenkvalitet

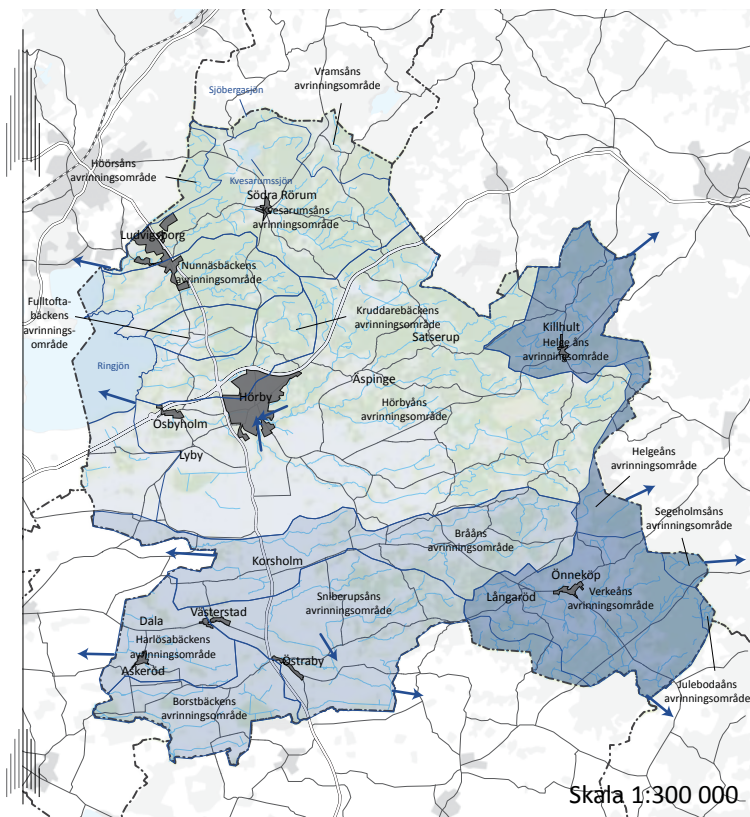
Hörby kommun hör till tre olika huvudavrinningsområden: Kävlingeåns avrinningsområde, som mynnar ut i Öresund, Helgeåns och Österlenåarnas avrinningsområde som mynnar ut i Hanöbukten och Rönneåns avrinningsområde som mynnar ut i Kattegatt.

Samtliga förslag på utbyggnadsområden i översiktsplanen ligger på mark inom Rönneåns avrinningsområde som mynnar ut i östra Ringsjön, innan vattnet så småningom når Kattegatt. Inom Rönneåns avrinningsområde finns åtta delavrinningsområden och utbyggnadsområdena ligger främst inom tre av dessa; Hörbyån, Kruddarebäcken och Kvesarumsån.

Östra Ringsjön bedöms i dag ha dålig ekologisk status på grund av näringspåverkan, men god kemisk status. Ringsjön har under en längre period fått ta emot stora mängder näringsämnen från jordbruk och avlopp, vilket medfört alltför höga halter av fosfor. Cirka 20 procent av fosfor som når Ringsjön kommer från enskilda avlopp. Övergödningen har bland annat bidragit till kraftiga algbloomingar och en förändrad sammansättning av hela faunan och florin i sjön. Enligt miljökvalitetsnormerna ska god ekologisk status uppnås till senast 2027 och god kemisk status till senast 2015, med undantag för övergödning och kvicksilver. Ringsjön omfattas också av fiskevattendirektivet och miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. För att förbättra situationen har utfiskning av vitfiske gjorts i cirka 10 år, ett arbete som har börjat ge resultat.

Hörbyån bedöms ha god ekologisk och kemisk status, men på grund av lokal negativ påverkan av miljögifter med utsläpp från bland annat Lyby avloppsreningsverk och från andra punktkällor och diffusa källor finns enligt Vattenmyndigheten risk att statusen försämrar. Enligt miljökvalitetsnormerna ska Hörbyån ha god ekologisk och kemisk status till senast 2015, med undantag för kvicksilver.

Även Kruddarebäcken är en känslig recipient men bäcken påverkar Ringsjön mindre, eftersom flödena är relativt låga. En önskan är att förbättra och öka kunskapen om

Karta: Avrinningsområden

- Kattegatts avrinningsområde
- Öresunds avrinningsområde
- Östersjöns avrinningsområde
- Avrinningsutlopp

de tillrinnande vattendragen till Ringsjön, såväl kemiskt, biologiskt som fysiskt.

Kvesarumsån uppnår måttlig ekologisk status och god kemisk status, men riskerar att inte uppnå god ekologisk status till 2015.

Översvämningsrisker

Ringsjöns vattennivå är sänkt och uttag samt vattennivå regleras. Sedan sjösänkningen med 1,5 meter 1883 har många fritidshus byggts vid Ringsjöns stränder. SMHI beräknade 2004 högsta vattennivå i Östra Ringsjön med 100 års återkomsttid och med hänsyn till dämningen i Ringsjöundet och snedställning av sjöytan på grund av vind. Sammantaget ledde beräkningarna fram till att högsta vattenstånd vid Östra Ringsjöns östra strand är +55,3 meter över havet $\pm 0,1$ meter (RH70). Enligt det nuvarande regleringsschemat höjs vattenståndet i Ringsjön under våren och sänks under sommaren och hösten. Medelvattenståndet över året är +53,93 meter över havet (1988–2007).

År 2007 anlätade kommunen DHI Water & Environment för en hydraulisk och hydrologisk utredning för Hörbyån. Syftet var bl.a. att öka kunskapen och förståelsen för situationer med höga flöden och vattennivåer i ån samt att utreda högsta vattennivå vid ett hundraårsflöde. Utredningen som baserats både på uppmätta flöden, meteorologiska data samt beräkningar resulterade i kartskitser med möjliga översvämningsytor utmed Hörbyån vid ett hundraårsflöde. Åtgärder har sedan dess vidtagits som minskar riskerna för översvämnning längs Hörbyån.

Planens påverkan och konsekvenser

Samtliga förslag på utbyggnadsområden för bostäder, verksamheter och service ligger i eller i anslutning till Hörby, Ludvigsborg, Osbyholm eller Ringsjöstrand och samtliga utbyggnadsområden ligger på mark inom Rönneåns avrinningsområde som mynnar i östra Ringsjön. Utöver detta kan enstaka bebyggelse tillkomma i övriga orter och på landsbygden.

I arbetet för de nationella miljökvalitetsmålen har kommunen tagit ställning för att förbättra vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag. I det arbetet är ett samarbete med andra kommuner inom berörda avrinningsområden nödvändigt. Ringsjön är ett mellankommunalt intresse och övervakning av sjöns status och åtgärder för förbättringar av vattenkvaliteten sker främst genom kommunens medverkan i Ringsjöns vattenråd, där berörda kommuner och ett antal organisationer och företag deltar. Kommunen deltar också i liknande arbete i Kävlingeåns vattenvårdsförbund. Vattenkvaliteten i såväl ytvatten som grundvatten bedöms inte försämrats till följd av utbyggnaden men det behövs fler insatser för att verkligen uppfylla miljökvalitetsnormerna.

Vattenförsörjning

Vattenverket i Hörby förser Hörby tätort, Lyby, Osbyholm, Ludvigsborg, Åspinge och Satsrup med kommunalt dricksvatten från borrade brunnar ner till en större grundvattentäkt.

Det planeras för att samtliga utbyggnadsområden, både de för bostäder och de för service och verksamheter ska anslutas till kommunalt vattensystem. Bebyggelse på landsbygden kommer även fortsättningsvis ha enskild vattentäkt. Tillgången till dricksvatten bedöms täcka vattenbehovet till följd av befolkningsökningen fram till 2030. Bedömningen är att en tillfredställande vattenförsörjning kan anordnas, utan negativa konsekvenser.

Under hösten 2013 skapade Hörby och Höör en gemensam VA-förvaltning. Mittskåne vatten har i uppdrag att utreda kommunernas framtida vattenförsörjning och reservvattenförsörjning. En VA-plan för Hörby kommun håller på att arbetas fram som beräknas antas under hösten 2015.

Befintligt verksamhets- och handelsområde V2 och serviceområde S1 berör vattenskyddsområdet för grundvattentäkten i Hörby och skyddsföreskrifterna ska följas. De delar av V2 som berör vattenskyddsområde har redan utretts i detaljplanen. För S1 får behov av t.ex. restriktioner för bebyggelse utredas i detaljplaneskedet.

Spillvatten

Hörbys största reningsverk, Lybyverket, tar hand om spillvatten från Hörby, Osbyholm, Ludvigsborg, Satsrup, Äspinge och Lyby.

Det planeras för att samtliga utbyggnadsområden, både de för bostäder och de för service och verksamheter ska anslutas till det kommunala avloppsnätet. Kapaciteten i reningsverket är tillräcklig, men en utbyggnad av huvudledningar och av pumpstationer kommer att krävas.

För bebyggelse på landsbygden kommer även fortsättningsvis enskild avloppsanläggning att gälla. Bedömningen är att en tillfredsställande avloppshantering kan anordnas, utan negativa konsekvenser.

Dagvatten

Dagvattenproblemet växer i takt med exploateringen och bebyggelsens utbredning. I tätorter med stora hårdgjorda ytor rinner vattnet snabbt av på ytan, vilket kan leda till översvämningar i ledningsnät och dikessystem. Även grundvattenbalansen kan rubbas. Vattnet kan förorenas med tungmetaller och svårnedbrytbara ämnen från t.ex. trafik och byggnadsmaterial, samt näringsämnen från bl.a. atmosfäriskt nedfall. Vattnet rinner via genomsläpplig mark, diken och ledningar och når så småningom åar, sjöar och grundvatten.

Dagvatten från föreslagna utbyggnadsområden belastar främst Hörbyån, Kruddarebäcken, Kvesarumsån och Ringsjön.

Det kommunala dagvattensystemet i Hörby rinner till Hörbyån och Kruddarebäcken, som båda är känsliga recipienter och belastade med föroreningar. För hanteringen av dagvattnet i Hörby tätort har kommunen en dagvattenpolicy som ska hjälpa till att skapa genomtänkta, miljöanpassade och kostnadseffektiva strategier för att ta om hand, och i möjligaste mån rena och minska mängden dagvatten. Huvudmålet för dagvattenpolicyen är att allt dagvatten skall renas/fördröjas innan det når recipienten. En del åtgärder har gjorts de senaste åren för att fördröja och i viss mån rena dagvattnet. Detta har skett i nybyggda områden och en del mindre åtgärder har gjorts även i befintlig

bebyggelse. Både Hörbyån och Kruddarebäcken och i förlängningen Ringsjön skulle dock tjäna på att dagvatten från exploaterade ytor fördröjs ytterligare.

I översiktsplanens förtättningsprojekt kan det vara svårt att få plats med vissa åtgärder för fördröjning, eftersom ytorna är begränsade, omgivande mark i hög grad hårdgjord och det kan finnas ledningar och rör i marken att ta hänsyn till, men åtgärder som kan uppehålla vattnet bör alltid undersökas och övervägas. Vår bedömning är att förtätningarna i översiktsplanen i de stora hela påverkar recipienten i mycket begränsad omfattning. Men flödet kommer att öka i enskilda områden och ställa ökade krav på kapaciteten i systemet. En dagvattenutredning behöver göras i samband med detaljplanläggningen.

För övriga utbyggnadsområden i översiktsplanen planeras ingen anslutning till det kommunala dagvattennätet. Om dagvattnet tas om hand enligt Hörby kommuns dagvattenpolicy, vilket innebär att det i första hand ska tas om hand lokalt och annars fördröjs och renas innan det når recipienten, bedöms inga betydande negativa konsekvenser uppstå. Men skillnaden i dagvattenflöde från i dag då områdena i hög grad är naturmark kommer att bli mycket stor när ytor bebyggs och till ökad grad hårdgörs. Det blir mycket viktigt att tidigt i projekten planera in plats för fördröjning och rening av dagvattnet för att undvika att negativa konsekvenser uppstår.

Översvämning

Översvämningsrisk finns vid östra Ringsjön, men kommunens bedömning är att det bara gäller den nuvarande bebyggelsen, inga betydande negativa konsekvenser kommer att uppstå för den planerade bebyggelsen vid Ringsjön. Byggnadsnämnden har fattat beslut att lägsta golvnivå för byggnader vid Ringsjöstrand är 56,4 meter över havet i detaljplaner och bygglövs (Rikets höjdsystem RH100).

Enligt hydrauliska och hydrologiska utredningar för Hörbyån, där möjliga översvämningsytor vid ett 100-års flöde pekats ut, finns det risk för översvämning vid ett av planens

utvecklingsområden, S3. Men planeringen gäller en park, och inga negativa konsekvenser bedöms uppstå för bebyggelse. Åtgärder för att förhindra översvämningar från ån har genomförts som inte räknats med i utredningen.

För de utbyggnadsområden som kan antas bidra till att en miljö kvalitetsnorm inte kan följas eller att tillståndet i en vattenförekomst försämras kan ytterligare utredningar och försiktighetsmått komma att krävas vid en kommande detaljpanelläggning. Detta gäller även för utbyggnadsområden som ligger inom risk för översvämning, i anslutning till Hörbyån och Ringsjön samt för de områden som kommer att påverka grundvattenförekomsten i Hörby tätort.

Vindkraft

Vid etablering av vindkraftverk finns risk för negativ påverkan på grundvattnet om inte hänsyn tas till detta vid anläggningen. Störst risk är vid schaktningsarbete för grundläggning, tillfartsvägar och elledningar. Schaktning innebär att en del av det jordlager som utgör ett naturligt skydd mot föroreningar tas bort vilket ökar risken för förorening av grundvattnet. Under driften kan finnas risk för föroreningar från rengöring och skötsel av anläggningen, bland annat vid rengöring av rotorblad och ytbehandling för att motverka isbildning.

Negativ påverkan på grundvattnet vid anläggning av vindkraft bedöms dock kunna undvikas i största möjliga mån genom användandet av erforderligt underlag, så som information om grundläggningsförutsättningar och grundvatten och genom att hänsyn till vattentäkter tas.

Slutsats

Bedömningen är att en tillfredställande vatten- och avloppshantering för planerad bebyggelse kan anordnas, utan negativa konsekvenser. Men dagvattenledningarna inne i Hörby har svårt att klara av ytterligare belastning så det finns risk för översvämning vid kraftig nederbörd om ytterligare tillskott kommer till dagvattenledningarna. Negativa konsekvenser kan uppstå vid förtätning och exploatering av områden som i dag består av naturmark där infiltration sker naturligt. Dagvattenutredning behöver göras i samband med detaljpanelläggningen för att kartlägga hur dessa områden påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande

mark vid nederbörd. I de större utbyggnadsområdena i utkanten av Hörby och övriga orter bedöms större ytor och förutsättningar finnas för att ta hand om dagvattnet enligt Hörby kommuns dagvattenpolicy, med fördröjning och rening på plats. Men även här behöver närmare utredning i samband med detaljpanelläggning utföras, som bland annat redovisar dimensionering och lokalisering av fördröjningsytor.

Vattenkvaliteten i såväl ytvatten som grundvatten bedöms inte försämrats till följd av utbyggnaden. Men det behövs fler insatser för att verkligen uppfylla miljö kvalitetsnormerna.

Förslag på åtgärder

- Tydlig redovisning i detaljplaner av hur dagvattnet ska hanteras inom områden som avses exploateras.
- Hantera enskilda avloppsanläggningar enligt miljö kvalitetsnormerna för vatten. Identifiera delavrinningsområden med måttlig eller dålig status och prioritera dessa vid kontroll av enskilda avloppssystem och dagvattenhantering.
- Insatser för att öka arealen våtmarker och skyddszoner i slättlandskapet.

UTSLÄPP AV VÄXTHUSGASER

Nuläge

Under perioden 1990–2006 minskade Hörbys utsläpp av växthusgaser från förbränning av fossila bränslen med totalt 3 procent eller 10 procent per invånare enligt beräkningar i kommunens energi- och klimatstrategi 2009–2013. Hörbys utsläpp 2006 var totalt 52 320 ton eller 3,6 ton per invånare. Motsvarande siffra för riket är 5,4 ton per invånare.

Transportsektorn står för 74 procent av kommunens totala utsläpp av koldioxid och är därmed kommunens största källa till utsläpp. Hörbys geografiska läge i direkt anslutning till E22 och riksväg 13 är gynnsam på många sätt men ger stora växthusgasutsläpp från trafiken.

Planens påverkan och konsekvenser

I översiktsplanen koncentreras utbyggnadsområdena i huvudsak i anslutning till Hörby tätort för att kunna erbjuda ett centrum- och kollektivtrafikhärböende. Planen bidrar på så vis till att begränsa växthusgasutsläpp genom god tillgänglighet till hållbara transporter, service och handel. Kommunen ställer sig bakom det nationella miljö kvalitetsmålen där *Begränsad klimatpåverkan* ingår. I Energi- och Klimatstrategin sätts målet till 2020 för utsläpp av växthusgaser till 20 procent lägre per invånare i kommunen jämfört med år 1990.

Klimatpåverkan från kommunen bedöms bli något större än i nollalternativet, främst på grund av en större befolkningsökning som kan antas bidra till en högre trafikbelastning. Men ökningen begränsas av att en stor del av utbyggnadsområdena ligger centralt i Hörby.

Trafik

Kommunen vill verka för ökad kollektivtrafik och minskat bilberoende genom att exploatera lägen nära kollektivtrafik och omvandla centralt belägna verksamhetsområden till bostäder. En övergång från biltrafik till kollektivtrafik skulle innebära en minskad klimatbelastning i kommunen. Genom exempelvis prioriterad bussfil i centrum, strategiskt placerade

hållplatser och ökad regional busstrafik på helger och kvällar hoppas man kunna locka fler att välja kollektivtrafik framför bilen.

Samtidigt som kollektivtrafiken främjas förväntas även vägtrafiken i kommunen att öka mer än i nollalternativet till följd av en större befolkningsökning. När nya bostäder eller anläggningar byggs tillkommer nya start- och målpunkter som alstrar trafik.

En utbyggnad av E22 och en utbyggnad och omläggning av riksväg 13/23 bedöms medföra en ökad trafikbelastning i kommunen och därmed en ökad klimatpåverkan i jämförelse med nuläget. De planerade trafikinfrastrukturförändringarna förväntas Trafikverket genomföra även i nollalternativet varpå klimatbelastningen i jämförelse blir oförändrad. I nollalternativet finns även en utbyggnad av förbifarten Sydostlänken som inte finns i den här planen. När det gäller klimatpåverkan ger förbifarten främst en omfördelning av utsläppen från trafiken, från centrum till den nya leden.

Hörby utvecklar cykelvägnätet för att skapa ett väl sammanlänkat nät i hela kommunen. Ett förbättrat och tillgängligt cykelnätverk kan begränsa bilanvändandet och därmed även klimatbelastningen.

Bostäder

Kommunen planerar för förtätning i centrala lägen så att fler kan bo nära service, handel och kollektivtrafik. Effekten blir att förutsättningar ökar för att fler kommuninvånare väljer gång, cykel och kollektivtrafik före bilen. För utbyggnadsområden som ligger i utkanten av Hörby tätort kan avståndet till centrum medföra ett ökat bilanvändande i jämförelse med boende direkt i centrum. Men områdena ligger trots allt relativt kollektiv- och servicenära, vilket kan innebära att de boende väljer gång, cykel och kollektivtrafik framför bil. Föreslagna utbyggnadsområden i Hörbys ytterkanter ligger geografiskt ganska likt nollalternativets utpekade utvecklingsområden. Men på grund av en större beräknad befolkning, än i nollalternativet, bedöms en något större biltrafiknettoalstring och klimatpåverkan uppstå i planförslaget.

Bussbållplats vid Gamla torg.

De bostäder som planeras i områden utanför centrum, Osbyholm-Ringsjöstrand och Ludvigsborg, anses som relativt lätta att kollektivtrafikförsörja vilket är viktigt för att minska bilberoendet och främja en hållbar utveckling. Dock innebär områdenas geografiska läge ett större bilberoende än för mer centralt belägna bostäder. I Ludvigsborg bedöms trafikallstringen i planförslaget bli mindre än i nollalternativet på grund av att det räknar med färre och mindre utbyggnadsområden. I Ringsjöstrand och Osbyholm bedöms trafikallstringen bli större.

Handel och service

I planens övergripande strategier framhålls vikten av en sammanhållen tätort med bra handel och service. Genom att främja central handel minskar transportbehovet och därmed klimatpåverkan. Alla planerade handels- och serviceområden ligger centralt i eller i anslutning till Hörby tätort. Den centrala placeringen ökar förutsättningen för att gång och cykel väljs framför biltransport. I nollalternativet finns inga exploateringsområden för service, vilket kan leda till ökad biltrafik och klimatbelastning om handel och service byggs på mindre tillgängliga markområden i jämförelse med planalternativets mer centrala placeringar. Serviceområdena i Ludvigsborg, som omfattar ytor för skola och idrott, förväntas inte ge upphov till någon biltrafikallstring.

Verksamheter

Hörby kommun vill fortsätta sin näringslivsutveckling och öka antalet företag och arbetstillfällen. Den framtida näringslivsutvecklingen kan påverka klimatet på olika sätt. Planalternativet innebär en relativt omfattande utbyggnad av verksamhetsområden och därmed trafikallstring och klimatbelastning. Genom att skapa fler arbetstillfällen i kommunen kan man samtidigt minska bilanvändandet för pendling till andra kommuner. Möjligheten finns även för att klimatpåverkan ökar då fler i stället pendlar in till kommunen. Om ut- eller inpendlingen kommer påverkas mest i de olika alternativen beror delvis på förhållandet mellan antalet nya arbetstillfällen som de nya verksamheterna ger och kommunens befolkningsökning.

Förnyelsebar energi

Kommunen strävar efter att fasa ut fossila bränslen för uppvärmning av bostäder och verksamheter. Kommunen är ansluten till projektet *100 % fossilbränslefritt Skåne 2020*. Kommunen utreder möjligheten till att i samarbete med de nordostskånska kommunerna ta hand om avloppsslam i en biogasanläggning och bygga upp tankstationer för fordon. En övergång till större andel förnyelsebara fordonsbränslen skulle bidra till minskad klimatpåverkan.

En utbyggnad av vindkraft på slättbygden bidrar med förnyelsebar energi, vilket ersätter energi producerad med fossila bränslen, vilket i sin tur minskar utsläpp av koldioxid (som ger klimatpåverkan), svaveldioxid (som ger försurning), kvävedioxid (som ger försurning och övergödning) och aska (som ger förorenad luft). Vindkraft kan bidra till förbättrad luftkvalitet och minskad klimatpåverkan genom omställning från fossila bränslen. Planförslaget bedöms ge positiva effekter på luftkvaliteten och bidra till en minskning av klimatpåverkan. Planförslaget bidrar positivt till riksdagens planeringsram på 30 TWh och miljökvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Ingen övergödning och God bebyggd miljö.

Slutsats

Befolkningsökningen beräknas medföra en något ökad biltrafikallstring i jämförelse med nollalternativet och därmed en ökad klimatpåverkan. Planen bidrar dock till en viss begränsning av denna klimatpåverkan genom åtgärder som leder till bättre tillgänglighet till kollektivtrafik, förbättrat gång- och cykelnät samt närhet till service och handel vilket ger förutsättningar för en minskad bilanvändning. Planen innebär också en förtätning av bebyggelsen, vilket bland annat leder till bättre förutsättningar för ett effektivt utnyttjande av fjärrvärme och VA-system. Konsekvenserna av en utbyggnad av vindkraft på slättbygden bedöms positiv och bidrar till en minskning av växthusgasutsläpp.

Förslag på åtgärder

Till viss del kan planerade åtgärder som ökad tillgänglighet av kollektivtrafik och utvidgat gång- och cykelnätverk minska biltrafiksalstringen och klimatpåverkan i kommunen. En fortsatt utveckling och behovsanalys av kollektivtrafiken är viktig så att den tillgodoser de nya verksamheterna och områdena. Kommunen arbetar fortlöpande för en förbättrad kollektivtrafik genom återkommande kontakter med Skånetrafiken och Trafikverket.

För att ytterligare minska klimatpåverkan kan en fördjupad analys göras av hur den fysiska planeringen kan stödja en aktiv satsning på övergång mot förnyelsebar energi och alternativa fordonsbränslen.

PÅVERKAN PÅ MILJÖKVALITETSMÅL

Riksdagen har antagit 16 nationella miljö kvalitetsmål. Målen beskriver de egenskaper som vår natur- och kulturmiljö måste ha för att samhällsutvecklingen ska vara ekologiskt hållbar. Hörby kommun arbetar med de 14 nationella miljö kvalitetsmål som är relevanta för kommunen, *Hav i balans samt levande kust och skärgård* och *Storslagen fjällmiljö* är inte aktuella i Hörby, eftersom dessa naturtyper saknas.

Enligt miljöbalken 6 kap. 12 § ska man för en plan beskriva hur relevanta miljö mål har beaktats. Nedan beskrivs vilken påverkan översiktsplanen har på miljö kvalitetsmålen och om nollalternativet och planen medverkar till eller motverkar att målen nås.

Av de nationella miljö kvalitetsmålen har sex stycken bedömts vara särskilt relevanta för Hörbys översiktsplan. Dessa är *Begränsad klimatpåverkan*, *Grundvatten av god kvalitet*, *Ett rikt odlingslandskap*, *God bebyggd miljö*, *Levande sjöar och vattendrag* samt *Ett rikt växt- och djurliv*. I tabellen finns en avstämning mot de berörda miljö kvalitetsmålen.

Dessa miljö kvalitetsmål har bedömts vara mindre relevanta:

- frisk luft
- bara naturlig förurning
- giftfri miljö
- säker strålmiljö
- ingen övergödning
- skyddande ozonskikt
- myllrande våtmarker
- levande skogar

Åkermark i anslutning till E22.

	Miljömål	Nollalternativet	Planförslaget
Begränsad klimatpåverkan	Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.	Målet motverkas något genom att nollalternativet innebär viss ökad trafikering. Målet främjas av utbyggnad av vindkraft. I ett långsiktigt perspektiv leder nollalternativet till minskade möjligheter för kommunen att styra samhällsbyggandet. Detta kan medföra att bostäder och service placeras längre bort från tätorten varpå trafik- och klimatbelastningen ökar och målet motverkas.	Målet motverkas något genom att alternativet innebär viss ökad trafikering. Målet främjas av utbyggnad av vindkraft. Planen bidrar till en viss begränsning av klimatpåverkan genom åtgärder som leder till bättre tillgänglighet till kollektivtrafik, förbättrat gång- och cykelnät samt närhet till service och handel.
Ett rikt växt- och djurliv	Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation.	Målet motverkas i viss utsträckning, genom att delar av naturmiljöer med ekologiska värden tas i anspråk. Den negativa påverkan på ekosystem och biologisk mångfald bedöms dock som liten.	Målet motverkas genom att delar av naturmiljöer med ekologiska värden tas i anspråk. Den negativa påverkan på ekosystem och biologisk mångfald bedöms dock som relativt liten.
Levande sjöar och vattendrag	Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.	Målet bedöms varken med- eller motverkas av planen. Mer insatser behöver dock göras för att förbättra vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag.	Målet bedöms varken med- eller motverkas av planen. Mer insatser behöver dock göras för att förbättra vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag.

Grundvatten av god kvalitet	Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.	Målet bedöms varken med- eller motverkas av planen. Kommunen är dock sårbar utan reservvattentäckt och grundvattentäkten i Hörby har ett utsatt läge nära E22 och tätort.	Målet bedöms varken med- eller motverkas av planen. Kommunen är dock sårbar utan reservvattentäckt och grundvattentäkten i Hörby har ett utsatt läge nära E22 och tätorten.
Ett rikt odlingslandskap	Odlingslandskapets värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som biologisk mångfald och kulturmiljövärden bevaras och stärks.	Målet motverkas genom att jordbruksmark tas i anspråk, det sker dock i mindre omfattning i nollalternativet än i planförslaget.	Motverkas genom att jordbruksmark tas i anspråk.
God bebyggd miljö	Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en lokalt och globalt god miljö. Natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.	Planens inriktning är att som helhet skapa en långsiktigt hållbar och god bebyggelsemiljö vilket ger förutsättningar för en god boendemiljö och därigenom medverkar till uppfyllelse av miljömålet. Miljömålet bedöms dock till viss del motverkas genom ökad trafikalstring och viss negativ påverkan på natur- och kulturmiljövärden.	Planens inriktning är att som helhet skapa en långsiktigt hållbar och god bebyggelsemiljö vilket ger förutsättningar för en god boendemiljö och därigenom medverkar till uppfyllelse av miljömålet. Miljömålet bedöms dock till viss del motverkas genom ökad trafikalstring och viss negativ påverkan på natur- och kulturmiljövärden.

Åkermark vid Osbyholm.

UPPFÖLJNING

Enligt miljöbalken (6 kap. 12 § punkt 9) ska en miljökonsekvensbeskrivning innehålla en redogörelse för ”de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför”.

Att följa upp en översiktsplan och den miljöpåverkan som denna medför innebär en särskild utmaning, då översiktsplanen är ett strategiskt, översiktligt dokument med begränsad juridisk inverkan på efterföljande beslut och sambandet mellan planen och de faktiska fysiska förändringarna är mycket komplexa.

Ett sätt kan vara att samordna uppföljningen med den ordinarie miljöövervakningen i kommunen.

Uppföljningen kan sammanställas i en miljöredovisning som lämpligen kan fungera som underlag vid en aktualitetsprövning av planen.

Viktigt är också att följa upp översiktsplanens styrande verkan för miljön genom kommunens fortsatta arbete med bland annat detaljplaner, andra planer samt lov och tillstånd. Även andra planers och tillståndsärendens miljökonsekvensbeskrivningar kan vara lämpliga underlag i en sådan utvärdering. Uppföljningen bör ske kontinuerligt och planerat, för att erfarenheterna ska kunna användas och bidra till en hållbar utveckling.

Ringsjön vid Ringsjö camping.